

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Elżbieta Rafalska

Warszawa, dnia 29 grudnia 2018 r.

DPS.IV.5115.3.1.2018.KS

Pani/Pan

Wojewoda

wg rozdzielnika

Zwracam się do Państwa z prośbą o koordynację działań związanych z realizacją Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych, które ma być przeprowadzone w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r.

Określenie liczby osób bezdomnych jest niezbędnym działaniem zmierzającym do poznania obecnej skali bezdomności w Polsce. Informacje uzyskane w wyniku badania mogą zostać wykorzystane przez gminy do uwzględnienia problemu bezdomności w gminnych strategiach rozwiązywania problemów społecznych, czy podejmowaniu decyzji w zakresie działań związanych z polityką mieszkaniową gmin, dotyczącą np. liczby noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych.

Ostatnie Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych zostało przeprowadzone w nocy z 8 na 9 lutego 2017 roku. Dzięki wspólnemu wysiłkowi wszystkich Wojewodów i służb im podległych, wspomniane badanie przebiegło bez przeszkód. Wyniki badania zostały przedstawione jako jeden z rozdziałów materiału informacyjnego: *Sprawozdanie z realizacji działań na rzecz ludzi bezdomnych w województwach w roku 2016 oraz wyniki Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych (8/9 lutego 2017)* – które jest zamieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Ponieważ Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych przeprowadzane jest co 2 lata, kolejna edycja odbędzie się w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r.

Sprawne przeprowadzenie badania wymagać będzie zaangażowania wszelkich dostępnych służb: pracowników policji, straży gminnej lub miejskiej, centrów zarządzania

kryzysowego, pracowników ośrodków pomocy społecznej, pracowników placówek noclegowych dla osób bezdomnych, pracowników organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą dla osób bezdomnych, wolontariuszy oraz wszelkich innych osób „dobrej woli” - chętnych do współpracy. W trakcie badania konieczna będzie ścisła współpraca wszystkich w/w służb, stała wymiana informacji odnośnie aktualnych map grupowania się bądź przebywania osób bezdomnych. Stąd też, w celu rzetelnego przygotowania realizatorów do przeprowadzenia badania, urzędy wojewódzkie powinny zorganizować spotkania informacyjne z przedstawicielami wszystkich służb zaangażowanych w realizację przedsięwzięcia.

Niezbędne jest również wyznaczenie **wojewódzkiego koordynatora badania** w każdym województwie, natomiast w gminie - **gminnego koordynatora badania**, który będzie podlegać wojewódzkiemu koordynatorowi badania.

Realizacja badania w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., oprócz pozyskania informacji o liczbie osób bezdomnych w placówkach i miejscach niemieszkalnych, pozwoli uzyskać dane socjodemograficzne o grupie osób bezdomnych. Dane te mogą pomóc kreować lokalną politykę społeczną w zakresie problematyki bezdomności. W związku z powyższym w trakcie realizacji badania w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. należy skorzystać z narzędzia *Kwestionariusz osoby bezdomnej* (kwestionariusz w załączeniu), który zawiera pytania.

Dane o liczbie osób bezdomnych w gminie oraz informacje uzyskane z kwestionariusza należy wprowadzić do sprawozdania jednorazowego DPS-IV-146-KS/2019 (w Centralnej Aplikacji Statystycznej).

W trakcie realizacji badania należy zwrócić szczególną uwagę na sytuację osób przebywających na ogródkach działkowych. W przypadku stwierdzenia, iż osoby te, od długiego czasu mieszkają w warunkach zbliżonych do mieszkalnych, nie należy ich obejmować badaniem i zaliczać do osób bezdomnych.

Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych jest okazją do poznania miejsc grupowania się osób bezdomnych na danym terenie oraz umożliwi udzielenie bezpośredniej pomocy osobom bezdomnym (zwłaszcza tym, znajdującym się poza placówkami noclegowymi), do których będą docierać realizatorzy badania. Osobom bezdomnym należy udzielić wtedy natychmiastowej pomocy, dostarczyć posiłek czy ciepłą odzież. Proszę o zwrócenie uwagi także i na ten aspekt planowanego działania.

Sposób przeprowadzenia Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych został opisany szczegółowo w Załączniku Nr 1.

Przekazane przy piśmie załączniki zostały przesłane również w wersji elektronicznej. Na stronie internetowej MRPiPS została zamieszczona informacja na temat badania wraz z załącznikami (link: <https://www.gov.pl/web/rodzina/aktualnosci> w dziale *Pomoc społeczna*).

Informację na temat Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych w województwach w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. wraz z załącznikami, należy zamieścić również na stronach internetowych Urzędów Wojewódzkich.

Mam nadzieję, że realizacja Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych pomoże uzyskać wiedzę, która umożliwi przeprowadzenie możliwie najskuteczniejszych działań, w celu ograniczenia negatywnych skutków bezdomności.

Elżbieta Rafalska

Załączniki:

1. *Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r.*
- Ogólne wskazówki dotyczące sposobu realizacji badania
2. *Sprawozdanie jednorazowe DPS-IV-146-KS/2019* – Tablica sprawozdania, wersja orientacyjna
3. Wzór: *Kwestionariusz dotyczący osoby bezdomnej*

Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r.

Ogólne wskazówki dotyczące sposobu realizacji badania

I. Sposób koordynacji działań:

- Każde województwo wyznacza **wojewódzkiego koordynatora badania**.
- Podobnie w każdej gminie powinien być wyznaczony **gminny koordynator badania**.

Koordynator gminny podlega pod wojewódzkiego koordynatora badania.

Sprawne przeprowadzenie badania wymagać będzie zaangażowania wszelkich dostępnych służb: pracowników policji, straży gminnej lub miejskiej, centrów zarządzania kryzysowego, pracowników ośrodków pomocy społecznej, pracowników placówek noclegowych dla osób bezdomnych, pracowników organizacji pozarządowych zajmujących się pomocą dla osób bezdomnych, wolontariuszy. W trakcie badania konieczna będzie ścisła współpraca wszystkich w/w służb, stała wymiana informacji odnośnie aktualnych map grupowania się bądź przebywania osób bezdomnych itp.

- ✓ Szczególnie ważna będzie rola straży gminnej lub miejskiej oraz policji w celu dotarcia do osoby bezdomnej przebywającej w miejscu niemieszkalnym (ogródki działkowe, parki itp.) - zwłaszcza w nocy

Zaleca się tworzenie mieszanych grup osób przeprowadzających badanie w terenie, tj. skupiających kilku przedstawicieli różnych służb w danej grupie.

II. Zakres miejsc w jakich powinna być zbierana informacja o osobach bezdomnych:

- noclegownie;
- schroniska dla osób bezdomnych;
- schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi;
- ogrzewalnie;
- domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży;
- ośrodki interwencji kryzysowej;
- specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie;
- szpitale, hospicja, ZOL-e, inne placówki zdrowia;
- zakłady karne, areszty śledcze;
- izby wytrzeźwień, pogotowia socjalne;
- pustostany, domki na działkach, altany działkowe;
- miejsca niemieszkalne: ulice, klatki schodowe, dworce PKP i PKS, altany śmietnikowe, piwnice itp.;
- inne miejsca.

Wszystkie podmioty, które będą zaangażowane w realizację badania powinny być o tym wcześniej oficjalnie powiadomione.

III. Określenie liczby osób bezdomnych

Aby zdiagnozować liczbę osób bezdomnych należy zsumować:

- 1) liczbę osób bezdomnych spędzających noc z 13 na 14 lutego 2019 r. w placówkach noclegowych,
- 2) liczbę osób bezdomnych spędzających noc w tzw. miejscach „niemieszkalnych” (ogródki działkowe, parki itp.), poza placówkami udzielającymi schronienia.

W pierwszym przypadku należy policzyć osoby bezdomne, które spędzą noc z 13 na 14 lutego 2019 r. we wszystkich placówkach noclegowych na badanym terenie.

W drugim przypadku należy dotrzeć do osoby bezdomnej przebywającej w miejscu niemieszkalnym. Można to będzie zrealizować poprzez:

- przeprowadzenie badania w ciągu dnia – badanie będzie wtedy łatwiejsze do zrealizowania, może jednak wtedy wystąpić błąd „dublowania” się danych.
- przeprowadzenie badania wieczorem i w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. W tym przypadku ryzyko wystąpienia błędu „dublowania się” danych jest mniejsze. Osoba bezdomna przebywa w nocy tylko w 1 miejscu: albo w miejscu „niemieszkalnym”, albo w placówce noclegowej.

Aby badanie liczby osób bezdomnych było wiarygodne, należy ustrzec się błędu „dublowania się danych”, tzn. że ta sama osoba może być liczona co najmniej 2 razy. Taka ewentualność może wystąpić jeśli np. liczenie osób bezdomnych w miejscach „niemieszkalnych” (ogródki działkowe, parki itp.) będzie przeprowadzone w ciągu dnia, a następnie do uzyskanej liczby, bez przeprowadzenia dodatkowej weryfikacji, bezkrytycznie doda się ogólną liczbę osób bezdomnych, które spędziły nocleg w placówkach noclegowych (jeśli część osób zlokalizowanych w ciągu dnia w miejscach „niemieszkalnych”, zdecyduje się spędzić nocleg w placówkach noclegowych – może wystąpić błąd dublowania się danych).

W takiej sytuacji konieczne będzie dodatkowe zweryfikowanie uzyskanych z placówek noclegowych informacji. Każda osoba bezdomna spędzająca nocleg w placówce noclegowej powinna być zapytana, czy została już wcześniej zarejestrowana przez osoby realizujące badanie w miejscu niemieszkalnym w ciągu dnia. Jeśli osoba potwierdzi, że zarejestrowano ją już wcześniej w miejscu niemieszkalnym – wówczas takiej osoby nie należy już uwzględniać w badaniu (aby uniknąć „dublowania” się danych).

Decyzję o wyborze sposobu przeprowadzenia badania podejmuje koordynator wojewódzki.

Za zebranie i wprowadzenie danych do systemu Centralnej Aplikacji Statystycznej o liczbie osób bezdomnych na terenie danej gminy, odpowiada ośrodek pomocy społecznej.

Informację o liczbie osób bezdomnych (z podziałem na mężczyzn, kobiety i dzieci oraz miejsce ich przebywania) znajdujących się na terenie gminy w czasie badania, gminy powinny wprowadzić do „Sprawozdania jednorazowego DPS-IV-146-KS/2019 – Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych – 2019”.

Termin wypełnienia przez gminy sprawozdania jednorazowego: do 1 marca 2019 r.

Ostateczny termin zatwierdzenia sprawozdania jednorazowego w CAS przez Wydział Polityki Społecznej – do 8 marca 2019 r.

IV. Kwestionariusz osoby bezdomnej

Kwestionariusz w wersji elektronicznej powinien być przez Gminę (lub inny wyznaczony podmiot) rozesłany do wszystkich podmiotów, które będą brać udział w badaniu, tj. do komend policji, straży miejskiej, placówek noclegowych w których mogą przebywać osoby bezdomne (np. do schronisk dla osób bezdomnych), ale także do zakładów karnych, szpitali itp.

Wszystkie osoby biorące udział w badaniu powinny być wyposażone w papierowe wydruki *Kwestionariusza osoby bezdomnej*.

Uwaga: Nie zawsze będzie możliwe całkowite wypełnienie kwestionariusza. Np. osoba bezdomna odmówi udziału w wywiadzie lub odmówi odpowiedzi na konkretne pytanie. Proszę wtedy wpisać do kwestionariusza tylko te informacje, które są możliwe do uzyskania.

W wyjątkowych przypadkach, jeśli kwestionariusz będzie wypełniany przez osobę bezdomną przebywającą przez dłuższy czas w placówce noclegowej (np. w schronisku, zakładzie karnym, szpitalu itp.) i ze względów organizacyjnych będzie bardzo utrudnione przeprowadzenie w placówce wszystkich wywiadów w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., wówczas dopuszczalne jest przeprowadzenie części wywiadów także w dobie poprzedzającej badanie lub w dobie następującej po badaniu.

Wszystkie wypełnione kwestionariusze powinny być niezwłocznie przekazane do Gminnego koordynatora badania.

Gminy wprowadzają informacje z kwestionariusza do sprawozdania jednorazowego **DPS-IV-146-KS/2019** w terminie do 1 marca 2019 r.

V. Definicja osoby bezdomnej.

W trakcie badania należy uwzględnić definicję osoby bezdomnej z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.). Zgodnie z art. 6 pkt 8 ustawy - za osobę bezdomną uważa się: (...) *osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.*

Inaczej mówiąc, w tym rozumieniu osobą bezdomną jest osoba, która:

- 1) **nie zamieszkuje w lokalu mieszkalnym** (warunek ten zawsze musi być spełniony)
- 2) nie jest zameldowana na pobyt stały
- 3) jest zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania przy czym „lokałem, w którym nie ma możliwości zamieszkania” jest w szczególności:
 - lokal, który należy opuścić w związku z wyrokiem eksmisyjnym bądź sądowym zakazem kontaktowania się z dotychczasowymi współlokatorami np. w wyniku konfliktów rodzinnych;
 - lokal, w którym nie można zamieszkać z powodu zagrożenia życia lub zdrowia spowodowanego np. złym stanem technicznym budynku;
 - lokal, do którego faktycznie nie można powrócić w wyniku sprzeciwu, odmowy dostępu ze strony innych zameldowanych tam osób.

Osobą bezdomną jest natomiast osoba, która zamieszkuje placówkę noclegową dla osób bezdomnych (schronisko, noclegownię itp.), ponieważ placówki te nie są lokalami

mieszkalnymi w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy. Osobą bezdomną jest także osoba przebywająca poza placówkami noclegowymi dla osób bezdomnych, np. na klatce schodowej, na dworcu, na działce itp. (przy czym w obu w/w przypadkach spełniony musi być warunek, że osoba nie ma możliwości zapewnić sobie własnym staraniem zamieszkania w lokalu mieszkalnym).

W trakcie realizacji badania należy zwrócić szczególną uwagę na sytuację osób przebywających na ogródkach działkowych. W przypadku stwierdzenia, iż osoby te od dłuższego czasu mieszkają w warunkach zbliżonych do mieszkalnych, nie należy ich obejmować badaniem i zaliczać do osób bezdomnych.

VI. Bezpośrednia pomoc osobom bezdomnym w trakcie realizacji Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych

Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych jest okazją dotarcia do miejsc grupowania się osób bezdomnych na danym terenie oraz umożliwi udzielenie bezpośredniej pomocy osobom bezdomnym (zwłaszcza tym, znajdującym się poza placówkami noclegowymi), do których będą docierać realizatorzy badania. Osobom bezdomnym należy udzielić wtedy natychmiastowej pomocy, dostarczyć posiłek czy ciepłą odzież.

Ogólnopolskie badanie liczby osób bezdomnych
przeprowadzone w nocy 13 na 14 lutego 2019 r.

Tablica sprawozdania jednorazowego w CAS¹
DPS-IV-146-KS/2019

UWAGI:

Terminy:

- Ostateczny termin wypełnienia przez gminy sprawozdania jednorazowego - do 1 marca 2019 r.
- Ostateczny termin zatwierdzenia sprawozdania jednorazowego w CAS przez Wydział Polityki Społecznej – do 8 marca 2019 r.

¹ Wersja orientacyjna, z którą gminy mogą się wstępnie zapoznać. Docelowo gminy powinny odesłać swoje sprawozdania na formularzach, które będą możliwe do obsługi w programie CAS (Centralnej Aplikacji Statystycznej)

Tablica 1 Liczba osób bezdomnych – dane z Ogólnopolskiego badania przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r.

A. Miejsce przebywania osoby bezdomnej - Placówki		Liczba osób bezdomnych			
Typ placówki	OGÓLEM	w tym:			
		Mężczyźni	Kobiety	Dzieci	
1	2	3	4	5	
1. Noclegownia					
2. Ogrzewalnia					
3. Schronisko dla osób bezdomnych					
4. Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi					
5. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży					
6. Ośrodek interwencji kryzysowej					
7. Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie					
8. Szpitale, hospicja, ZOL-e, inne placówki zdrowia					
9. Zakłady karne, areszty śledcze					
10. Izby wytrzeźwień, pogotowia socjalne					
11. Inna placówka					
RAZEM:					
B . Miejsce przybywania osoby bezdomnej - Poza placówkami Instytucjonalnymi					
Rodzaj miejsca przebywania osoby bezdomnej	Liczba osób bezdomnych				
	OGÓLEM	w tym:			
		Mężczyźni	Kobiety	Dzieci	
12. Pustostany, domki na działkach, altany działkowe					
13. Miejsca niemieszkalne: na ulicach, klatki schodowe, dworce PKP i PKS, altany śmietnikowe, piwnice itp.					
RAZEM:					

C. Kwestionariusz osobowy		KOBIECY (2)				
Przedział wiekowy (1, 3)		0 - 17	18 - 25	26 - 40	41 - 60	powyżej 60
4. Obywatelstwo						
1. polskie						
2. inne						
5. Czy posiada Pani zameldowanie na pobyt stały?:						
1. tak, w gminie obecnego pobytu						
2. tak, poza gminą obecnego pobytu						
3. nie, ostatnie zameldowanie było w gminie obecnego pobytu						
4. nie, ostatnie zameldowanie było poza gminą obecnego pobytu						
6. Stan cywilny						
1. panna						
2. zamężna						
3. rozwiedziona						
4. wdowa						
5. w wolnym związku						
6. w separacji						
7. trudno powiedzieć						
7. Jak długo jest Pani osobą bezdomną						
1. do 2 lat						
2. powyżej 2 do 5 lat						
3. powyżej 5 do 10 lat						
4. powyżej 10 do 15 lat						
5. powyżej 15 do 20 lat						
6. powyżej 20 lat						
8. Jak jest Pani wykształcenie?						
1. niepełne podstawowe						
2. podstawowe						
3. gimnazjalne						
4. zawodowe						
5. średnie						
6. wyższe						
9. Jakie źródła dochodu Pani posiada? (Można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi)						
1. zatrudnienie						
2. praca na czarno						
3. praca chroniona/zatrudnienie wspierane						
4. zbieractwo						
5. zasiłek z pomocy społecznej						
6. świadczenia ZUS						
7. żebractwo						
8. alimenty						
9. renta/emerytura						
10. inne (jakie.....)						
11. nie posiadam w ogóle dochodu						
10. Które wydarzenia były według Pani przyczyną bezdomności? (należy zaznaczyć maksymalnie 3 główne powody)						
1. konflikt rodzinny						
2. odejście/śmierć rodzica/opiekuna w dzieciństwie						

3.	przemoc domowa					
4.	rozpad związku					
5.	zadłużenie					
6.	bezrobocie, brak pracy					
7.	niepowodzenie w poszukiwaniu pracy poza miejscem zam.					
8.	zły stan zdrowia, niepełnosprawność					
9.	eksmisja, wymeldowanie z mieszkania					
10.	uzależnienie (od alkoholu, narkotyków, hazardu)					
11.	migracja/ wyjazd na stałe do innego kraju					
12.	choroba/zaburzenia psychiczne inne niż uzależnienia					
13.	opuszczenie placówki opiekuńczo-wychowawczej					
14.	zadłużenie					
15.	opuszczenie zakładu karnego					
16.	inne, jakie:					
11.	Czy Pani korzysta z pomocy i w jakiej postaci (należy zaznaczyć wszystkie formy, z których osoba korzysta)					
1.	wsparcie finansowe					
2.	odzież					
3.	posiłek					
4.	schronienie					
5.	terapia uzależnień					
6.	opieka zdrowotna					
7.	inne					
8.	nie korzystam					
12.	W jakich obszarach oczekuje Pani wsparcia/pomocy? Jakiej są Pani potrzeby? (należy zaznaczyć maksymalnie 3 potrzeby)					
1.	żywnościowe					
2.	higieniczne (dostęp do łaźni)					
3.	zdrowotne					
4.	schronienie					
5.	terapia uzależnień					
6.	wsparcie psychologiczne					
7.	pomoc prawna					
8.	pomoc w znalezieniu pracy					
9.	finansowe					
10.	mieszkaniowe					
11.	nie oczekuję pomocy					

C. Kwestionariusz osobowy		MEŹCZYŹNI (2)				
Przedział wiekowy (1, 3)		0 - 17	18 - 25	26 - 40	41 - 60	powyżej 60
4. Obywatelstwo						
1. polskie						
2. inne						
5. Czy posiada Pan zameldowanie na pobyt stały?:						
1. tak, w gminie obecnego pobytu						
2. tak, poza gminą obecnego pobytu						
3. nie, ostatnie zameldowanie było w gminie obecnego pobytu						
4. nie, ostatnie zameldowanie było poza gminą obecnego pobytu						
6. Stan cywilny						
1. kawaler						
2. żonaty						
3. rozwiedziony						
4. wdowiec						
5. w wolnym związku						
6. w separacji						
7. trudno powiedzieć						
7. Jak długo jest Pan osobą bezdomną						
1. do 2 lat						
2. powyżej 2 do 5 lat						
3. powyżej 5 do 10 lat						
4. powyżej 10 do 15 lat						
5. powyżej 15 do 20 lat						
6. powyżej 20 lat						
8. Jak jest Pana wykształcenie?						
1. niepełne podstawowe						
2. podstawowe						
3. gimnazjalne						
4. zawodowe						
5. średnie						
6. wyższe						
9. Jakie źródła dochodu Pan posiada? (Można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi)						
1. zatrudnienie						
2. praca na czarno						
3. praca chroniona/zatrudnienie wspierane						
4. zbieractwo						
5. zasiłek z pomocy społecznej						
6. świadczenia ZUS						
7. żebractwo						
8. alimenty						
9. renta/emerytura						
10. inne (jakie.....)						
11. nie posiadam w ogóle dochodu						
10. Które wydarzenia były według Pana przyczyną bezdomności? (należy zaznaczyć maksymalnie 3 główne powody)						
1. konflikt rodzinny						
2. odejście/śmierć rodzica/opiekuna w dzieciństwie						
3. przemoc domowa						
4. rozpad związku						

5.	zadłużenie					
6.	bezrobocie, brak pracy					
7.	niepowodzenie w poszukiwaniu pracy poza miejscem zam.					
8.	zły stan zdrowia, niepełnosprawność					
9.	eksmisja, wymeldowanie z mieszkania					
10.	uzależnienie (od alkoholu, narkotyków, hazardu)					
11.	migracja/ wyjazd na stałe do innego kraju					
12.	choroba/zaburzenia psychiczne inne niż uzależnienia					
13.	opuszczenie placówki opiekuńczo-wychowawczej					
14.	zadłużenie					
15.	opuszczenie zakładu karnego					
16.	inne, jakie:					
11.	Czy Pani korzysta z pomocy i w jakiej postaci (należy zaznaczyć wszystkie formy, z których osoba korzysta)					
1.	wsparcie finansowe					
2.	odzież					
3.	posiłek					
4.	schronienie					
5.	terapia uzależnień					
6.	opieka zdrowotna					
7.	inne					
8.	nie korzystam					
12.	W jakich obszarach oczekuje Pan wsparcia/pomocy? Jakie są Pana potrzeby? (należy zaznaczyć maksymalnie 3 potrzeby)					
1.	żywnościowe					
2.	higieniczne (dostęp do łaźni)					
3.	zdrowotne					
4.	schronienie					
5.	terapia uzależnień					
6.	wsparcie psychologiczne					
7.	pomoc prawna					
8.	pomoc w znalezieniu pracy					
9.	finansowe					
10.	mieszkaniowe					
11.	nie oczekuję pomocy					

Ważne uwagi:

Przepisy dotyczące noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych, schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi i ogrzewalni.

Zgodnie z brzmieniem art. 48a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2018 poz. 1508, z późn. zm.):

Schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmocnienie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W schronisku dla osób bezdomnych mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce.

W schronisku nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się jednak przebywanie w schronisku także osób będących pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi zapewnia osobom bezdomnym, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w

zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki, zakład opiekuńczo-leczniczy lub zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, tymczasowe schronienie wraz z usługami opiekuńczymi oraz usługami ukierunkowanymi na wzmacnianie aktywności społecznej, w miarę możliwości wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się przyznanie tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi osobom bezdomnym, które posiadają decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej, przez okres oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej, jednak nie dłużej niż przez 4 miesiące.

Jeżeli w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi są przewidziane miejsca dla osób niewymagających usług opiekuńczych, osobie bezdomnej zdolnej do samoobsługi i niewymagającej usług opiekuńczych może być przyznane tymczasowe schronienie w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

W schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi mogą przebywać jedynie osoby na podstawie decyzji o przyznaniu tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi albo decyzji o przyznaniu tymczasowego schronienia w schronisku dla osób bezdomnych, wydanej przez gminę.

Noclegownia zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia.

W noclegowni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce.

W noclegowni nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych. W szczególnie uzasadnionych sytuacjach dopuszcza się jednak przebywanie w noclegowni także osób będących pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych.

Ogrzewalnia umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych co najmniej w miejsca siedzące.

W ogrzewalni mogą przebywać osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce.

W ogrzewalni mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych.

Nazwa typu placówki: *schronisko dla osób bezdomnych* czy *noclegownia* nie powinna być stosowana w odniesieniu do placówek noclegowych dla osób bezdomnych, które świadczą swoje usługi nie tylko z powodu bezdomności, ale także z innych powodów np. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, przemocy w rodzinie, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej - których sposób działania określony jest w odrębnych przepisach. Nazwa *schronisko dla osób bezdomnych* czy *noclegownia* nie powinna być używana w odniesieniu do np.:

- domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- ośrodków interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie,
- centrów interwencji kryzysowej.

Błędne jest więc stosowanie np. nazwy: *Schronisko dla matki z dzieckiem*. Prawidłowa nazwa powinna brzmieć *Dom dla matki z dzieckiem*.

Przypuszczalnie wszystkie placówki, których działalność jest finansowana jednostki samorządu terytorialnego - wprowadziły już prawidłowe nazwy placówek.

W przypadku placówek, których działalność **NIE** jest finansowana przez jednostki samorządu terytorialnego – prawdopodobnie nadal mogą występować nieprawidłowe nazwy placówek typu: *dom dla bezdomnych*, *schronisko dla bezdomnych kobiet z dziećmi*. Należy w takim przypadku, **przy wpisywaniu do tabeli – uwzględnić rzeczywiście prowadzony przez placówkę rodzaj działalności**. Jeżeli wystąpią trudności z określeniem do jakiego typu należy dana placówka, należy w kolumnie „Typ placówki” zaznaczyć opeję „Inna placówka”

Kwestionariusz dotyczący osoby bezdomnej (dorosłej i dziecka)

Badanie: 13/14 lutego 2019 r.

W przypadku stwierdzenia przez ankietera zagrożenia życia lub zdrowia osoby bezdomnej należy powiadomić policję

Miejsce przeprowadzenia badania¹:

Województwo – Powiat..... Gmina..... Miejscowość.....

1. Noclegownia.....
2. Ogrzewalnia.....
3. Schronisko dla osób bezdomnych.....
4. Schronisko dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.....
5. Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.....
6. Ośrodek interwencji kryzysowej.....
7. Specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.....
8. Szpital, hospicjum, ZOL, inna placówka zdrowia.....
9. Zakład karny, areszt śledczy.....
10. Izba wytrzeźwień, pogotowie socjalne.....
11. Inna placówka
12. Pustostan, domek na działce, altana działkowa.....
13. Miejsce niemieszkalne: ulica, klatka schodowa, dworzec PKP i PKS, altana śmietnikowa, piwnica itp.

▪ Czy w dniu dzisiejszym był Pan(i) badany(a) tym wywiadem? TAK NIE

UWAGA!!! Pierwszym pytaniem, które należy zadać respondentowi jest pytanie czy w dniu dzisiejszym był badany tym wywiadem. Jeśli dana osoba już uczestniczyła w wywiadzie prosimy nie rozpoczynać wywiadu.

Jeśli z osobą bezdomną z pewnych względów jest utrudniony kontakt (np. wpływ środków psychoaktywnych) bądź osoba bezdomna odmawia wzięcia udziału w badaniu prosimy o wypełnienie kwestionariusza wywiadu z zaznaczeniem płci, szacowanego wieku, miejscem przebywania osoby bezdomnej. W znajdującym się na końcu kwestionariusza punkcie UWAGI prosimy pokrótce opisać zaistniałą sytuację

W przypadku dzieci (0-17 lat) wypełniamy tylko pytania 1-4 oraz miejsce przebywania.

1. ☐ osoba dorosła ☐ dziecko	6. Stan cywilny:
2. Płeć: ☐ mężczyzna ☐ kobieta	1) ☐ kawaler/panna 2) ☐ żonaty/zamężna
3. Wiek (liczba lat):	3) ☐ rozwiedziony/rozwiedziona 4) ☐ wdowiec/wdowa
4. Obywatelstwo:	5) ☐ w wolnym związku 6) ☐ w separacji
1) ☐ polskie 2) ☐ inne, jakie:	7) ☐ trudno powiedzieć
5. Czy posiada Pan(i) zameldowanie na pobyt stały?:	7. Jak długo jest Pan (i) osobą bezdomną?:
1) ☐ tak, w gminie 2) ☐ tak, poza gminą	1) ☐ do 2 lat 2) ☐ powyżej 2 do 5 lat
obecny pobytu	3) ☐ powyżej 5 do 10 lat 4) ☐ powyżej 10 do 15 lat
3) ☐ nie, ostatnie 4) ☐ nie, ostatnie	5) ☐ powyżej 15 do 20 lat 6) ☐ powyżej 20 lat
zameldowanie było w zameldowanie było poza	8. Jakie jest Pana(i) wykształcenie?:
gminie obecnego pobytu gminą obecnego pobytu	1) ☐ niepełne podstawowe, 2) ☐ podstawowe,
	3) ☐ gimnazjalne, 4) ☐ średnie,
	5) ☐ zawodowe, 6) ☐ wyższe.
9. Jakie źródła dochodu Pan(i) posiada? (Można zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi):	
1) ☐ zatrudnienie;	2) ☐ praca na czarno;
3) ☐ praca chroniona/zatrudnienie wspierane;	4) ☐ zbieractwo;
5) ☐ zasiłek z pomocy społecznej;	6) ☐ świadczenia ZUS;
7) ☐ żebractwo;	8) ☐ alimenty;
9) ☐ renta/emerytura;	10) ☐ inne, jakie:.....
11) ☐ nie posiadam dochodu	

¹ Należy podać dane placówki/miejsca, w którym przeprowadzono badanie

10. Które wydarzenia były według Pana(i) przyczyną bezdomności? (proszę zaznaczyć maksymalnie 3):

1) ☐ konflikt rodzinny	2) ☐ odejście/śmierć rodzica/opiekuna w dzieciństwie
3) ☐ przemoc domowa	4) ☐ rozpad związku
5) ☐ zadłużenie	6) ☐ bezrobocie, brak pracy
7) ☐ niepowodzenie w poszukiwaniu pracy poza miejscem zam.	8) ☐ zły stan zdrowia, niepełnosprawność
9) ☐ eksmisja, wymeldowanie z mieszkania	10) ☐ uzależnienie (od alkoholu, narkotyków, hazardu*)
11) ☐ migracja/ wyjazd na stałe do innego kraju	12) ☐ choroba/zaburzenia psychiczne inne niż uzależnienia
13) ☐ opuszczenie placówki opiekuńczo-wychowawczej	14) ☐ opuszczenie zakładu karnego
15) ☐ zadłużenie	16) ☐ inne, jakie:

11. Czy Pan(i) korzysta z pomocy i w jakiej postaci? (proszę zaznaczyć wszystkie formy, z których osoba korzysta):

1) ☐ wsparcie finansowe	2) ☐ odzież
3) ☐ posiłek	4) ☐ schronienie
5) ☐ terapia uzależnień	6) ☐ opieka zdrowotna
7) ☐ inne, jakie:	8) ☐ nie korzystam

12. W jakich obszarach oczekuje Pan(i) wsparcia/pomocy? Jakie są Pana(i) potrzeby? (należy zaznaczyć maksymalnie 3 potrzeby)

1) ☐ żywnościowe	2) ☐ higieniczne (dostęp do łazieni)
3) ☐ zdrowotne	4) ☐ schronienie
5) ☐ terapia uzależnień	6) ☐ wsparcie psychologiczne
7) ☐ pomoc prawna	8) ☐ pomoc w znalezieniu pracy
9) ☐ finansowe	10) ☐ mieszkaniowe
11) ☐ nie oczekuję pomocy	

**podkreślić właściwe*

Funkcja ankietera:

	<i>Wolontariusz</i>		<i>Pracownik gminy</i>
	<i>Pracownik socjalny</i>		<i>Strażnik miejski/policjant</i>
	<i>Pracownik placówki dla bezdomnych</i>		<i>Inna:</i>